

Sygn. akt: X C 3549/17 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Katarzyna Malinowska

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Domańska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2018 r. w Toruniu

sprawy z powództwa M. T. (1), B. T.

przeciwko (...) sp. z o.o. w T.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) sp. z o.o. na rzecz powodów kwotę 10000 zł (dziesięć tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 4 stycznia 2017r. do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, że zapłata jakiegokolwiek kwoty przez Park (...) sp. z o.o. wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 3 sierpnia 2017r., wydanego przez Sad Rejonowy w Toruniu w sprawie X Nc 3352/17, zwalnia w tym zakresie od obowiązku zapłaty (...) sp. z o.o.;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 2117 zł (dwa tysiące sto siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Katarzyna Malinowska

UZASADNIENIE

Powodowie B. i M. T. (2) dnia 2 czerwca 2017 r. wnieśli do tutejszego Sądu powództwo przeciwko przedsiębiorstwom (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. oraz Parkowi (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (dalej także PW (...)). Pozwem dochodzą zapłaty 10 000 zł, którą to kwotę wywodziło z umowy odpłatnego ustanowienia służebności przesyłu. Wskazano, że pozwana spółka (...) weszła w prawa i obowiązki drugiego z pozwanych podmiotów, dlatego oba przedsiębiorstwa winny odpowiadać solidarnie. Do pisma dołączono szereg dokumentów, w tym umowę najmu części nieruchomości oraz stanowiący jej rozwinięcie akt notarialny, w którym ustanowiono służebność na rzecz spółki PW (...), a także wypisy ze stosownych ksiąg wieczystych, zawiadomienie o wejściu w prawa i obowiązki, zawiadomienie o planowanym rozpoczęciu robót budowlanych. Ponadto załączono zapis korespondencji z pozwanymi podmiotami, w tym wezwania do zapłaty.

Dnia 3 sierpnia 2017 r. referendarz sądowy w tutejszym Sądzie wydał pod sygnaturą X Nc 3352/17 nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym zgodnie z żądaniem pozwu zasądzone solidarnie od pozwanych na rzecz powodów solidarnie zapłatę 10 tys. zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 13 stycznia 2015 r. Orzeczenie to uprawomocniło się jedynie w części dotyczącej przedsiębiorstwa Park (...) sp. z o.o., ponieważ podmiot ten nie zaskarżył go w terminie.

W stosunku do pozwanego przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. orzeczenie utraciło swą moc w całości, jako że przedsiębiorstwo to 22 sierpnia 2017 r. skutecznie wniosło w sprawie sprzeciw. Podnosiło w nim przede wszystkim okoliczność, iż obowiązek zapłaty przedmiotowego wynagrodzenia nigdy się nie zaktualizował, jako że powiązany on był z rozpoczęciem prac na nieruchomości powodów, a zdarzeniu takiemu wyraźnie zaprzeczono. Wskazano, że spółka PW (...) na nieruchomości powodów nie posadowiła nigdy żadnej infrastruktury, w przeciwieństwie do podmiotu Park (...) sp. z o.o. (dalej także PW (...)), który jednak ze swojego zobowiązania względem powodów się wywiązał. Jednocześnie podnoszono, że przejęcie praw i obowiązków współpозwanego przedsiębiorstwa PW (...) dotyczyło umowy najmu części nieruchomości, podczas gdy strona powodowa swoje roszczenia wywodzi z umowy ustanowienia służebności. Do pisma pozwanego dołączono analogiczne dokumenty – umowę najmu oraz umowę ustanowienia służebności zawartą przez przedsiębiorstwo PW (...) oraz dowód uiszczenia przez tę spółkę stosownej opłaty.

Pełnomocnik powoda w piśmie procesowym z dnia 31 października 2017 r. wskazywała, że w toku rozmów przed podpisaniem umów ustalono, że obie spółki PW (...) oraz PW S. II prowadzić będą na działkach powodów swoje prace, choć każda w innym zakresie. Z tego też względu wysokość wynagrodzenia ustalono nie na 10, a 20 tys. zł. Zasugerowano zwrócenie się o nadesłanie dokumentacji zgromadzonej przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w C. właściwego w tej sprawie.

W dalszym toku postępowania do akt sprawy złożono umowę sprzedaży infrastruktury przesyłowej z dnia 30 maja 2016 r. zawartą pomiędzy PW S. II oraz S. czy decyzje Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w C. z dnia 27 maja 2016 r. i 29 lipca 2016 r.

W piśmie procesowym z dnia 23 marca 2018 r. pełnomocnik strony pozwanej raz jeszcze podtrzymał swoje stanowisko, wskazując, że nie strona przeciwna nie wykazała, by w istocie doszło do rozpoczęcia prac budowlanych podjętych przez PW S.. Jednocześnie zarzucono stronie powodowej brak staranności w nadzorowaniu prac prowadzonych na jej działkach, który w rezultacie miał spowodować, że powodowie nie mają pewności, jaki podmiot i w czyim imieniu wykonywał zaplanowane prace.

Do akt sprawy dołączono także kopię części dokumentacji złożonej w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Chełmnie pod sygnaturą I C 99/18 z powództwa S. O. przeciwko pozwanej spółce (...).

Sąd ustalił, co następuje:

Na przełomie 2013 i 2014 roku rozpoczęły się przygotowania do utworzenia – m.in. na terenie gminy S. – elektrowni wiatrowej, której budowę realizować (...) sp. z o.o. oraz Park (...) sp. z o.o. Z uwagi na fakt, iż zgodnie z planami część przewodów odprowadzających energię elektryczną przebiegać miała przez działki o numerach (...) w miejscowości M., przedstawiciele obu spółek nawiązali kontakt z ich właścicielami – B. oraz M. małżonkami T.. Dnia 24 stycznia zawarto dwie identyczne umowy najmu części nieruchomości o długości 68 m oraz szerokości 1 m – po jednej dla każdego z dwóch przedsiębiorstw. Wskazano, że najęty fragment działki zostanie wykorzystany w celu ułożenia i utrzymania przez okres trwania umowy (25 lat) kabla energetycznego i rury dla światłowodu. Z tytułu każdej z umów dla wynajmującego przewidziano jednorazowe wynagrodzenie w wysokości 10 tys. zł, które miało zostać przekazane na rachunek bankowy właściciela nieruchomości w terminie 30 dni od daty przekazania gruntu.

Okoliczność bezsporna, ponadto dowód:

- umowa najmu części nieruchomości z dnia 24.01.2014 r. zawarta przez Park (...) sp. z o.o., k. 12–18,
- umowa najmu części nieruchomości z dnia 24.01.2014 r. zawarta przez Park (...) sp. z o.o., k. 81–86,
- zeznania świadka F. C. złożone w dniu 1.02.2018 r., k. 155 v.,
- zeznania świadka J. N. złożone w dniu 1.02.2018 r., k. 155 v.–156,

– zeznania powódki B. T. złożone w dniu 5.04.2018 r., k. 239 v.

W celu wzmocnienia uprawnień przyszłych inwestorów, właściciele działek oraz przedstawiciele przedsiębiorstw PW (...) oraz PW S. II dnia 22 lipca 2014 r. zawarli dalsze umowy. W formie aktów notarialnych (Rep. A 4524/2014 oraz (...)) ustanowiono wówczas służebności przesyłu odpowiednio na rzecz każdego ze wskazanych wyżej podmiotów o treści identycznej z wcześniejszymi umowami z 24 stycznia 2014 r. Zgodnie z § 3 za ustanowienie opisanej służebności strony każdej z umów przewidywały wynagrodzenie w wysokości 10 tys. zł brutto płatne na rachunek właścicieli nieruchomości obciążonej w terminie 30 dni od dnia przekazania nieruchomości w celu wykonania robót.

W § 1 ustęp ostatni zawarto oświadczenie, zgodnie z którym umowa ustanowienia służebności stanowiła następstwo umowy o najem części nieruchomości („umowa o częściowe udostępnienie nieruchomości”). Zgodną wolą stron była zapłata jednego wynagrodzenia ze stosunku pomiędzy powodami a przedsiębiorstwem PW (...) oraz jednego pomiędzy powodami a PW S. II.

Okoliczność bezsporna, ponadto dowód:

- umowa ustanowienia służebności z dnia 22.07.2014 r., Rep. A 4524/2014 zawarta przez Park (...) sp. z o.o., k. 19–23, także, k. 180–185,
- umowa ustanowienia służebności z dnia 22.07.2014 r., Rep. A 4530/2014 zawarta przez Park (...) sp. z o.o., k. 89–93,
- zeznania świadka J. N. złożone w dniu 1.02.2018 r., k. 155 v.–156,
- zeznania powódki B. T. złożone w dniu 5.04.2018 r., k. 239 v.

Ustanowione notarialnie służebności zostały później ujawnione we wpisach do ksiąg wieczystych przedmiotowych działek (...).

Okoliczność bezsporna, ponadto dowód:

- wypis z księgi wieczystej działki nr (...) ((...)), k. 30–37, także k. 186–188,
- wypis z księgi wieczystej działki nr (...) ((...)), k. 24–29.

Następnie dnia 3 grudnia 2014 PW S. złożył w Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego zawiadomienie o zamiarze przystąpienia do wykonywania robót budowlanych polegających na budowie elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wśród działek wskazanych jako teren robót wskazano m.in. działki należące do powodów. Jako datę planowanego rozpoczęcia robót zapisano dzień 11.12.2014 r. Podstawą realizacji inwestycji był projekt budowlany zatwierdzony decyzją starosty (...) nr (...) (sygn. AABŚ.6740.106.2014.AB, późniejsza sygn. decyzji zmieniającej: (...).A.6740.385.2014.AB, (...).A.6740.45.2016.AB oraz (...).6740.113.2016.AB).

Analogiczny ciąg zdarzeń był udziałem PW S. II, który zawiadomienie o zamiarze przystąpienia do wykonywania robót złożył 16 grudnia 2015 r.

Dowód:

- zawiadomienie Parku (...) sp. z o.o. z dnia 3.12.2014 r., k. 39, także k. 191,
- pismo Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w C. z dnia 18.09.2017 r., k. 190, także k. 292.

Dnia 4 maja 2016 r. pozwane przedsiębiorstwa wystosowały do powodów pismo, w którym informowały o fakcie przejęcia z tym dniem wszystkich praw i obowiązków wynikających z umowy z dnia 24 stycznia 2014 r. zawartej przez powodów z PW S. przez spółkę (...).

Jednocześnie dnia 30 maja 2016 r. pozwane przedsiębiorstwo (...) odkupiło infrastrukturę przesyłową od spółki PW (...). W umowie wymieniono także urządzenia znajdujące się na działkach powodów.

Dowód:

- pismo Parku (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o. z dnia 4.05.2016 r., k. 38, także k. 191,
- umowa sprzedaży z dnia 30.05.2016 r., k. 150–154.

Decyzją starosty (...) nr (...) z dnia 27 maja 2016 r. przeniesiono na pozwane przedsiębiorstwo (...) decyzję zatwierdzającą projekt budowlany oraz udzielone pozwolenie na budowę wydane pierwotnie na rzecz PW S.. W załączniku wnioskodawca – wykazując swoje prawa do użytkowania poszczególnych nieruchomości – w odniesieniu do należących do powodów działek nr (...) wskazał akty notarialne z dnia 22 lipca 2014 r. ustanawiające służebności przesyłu.

Następnie Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w C. dnia 29 lipca 2016 r. wydał decyzję nr (...) o pozwoleniu na użytkowanie elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą położoną m.in. na działkach powodów, zrealizowanych na podstawie decyzji wydanych dla Parku (...) sp. z o.o. przeniesionych następnie na rzecz (...) sp. z o.o.

Podmiot PW S. II już po wydaniu stosownych zezwoleń na rzecz jego następcy 15 czerwca 2016 r. wniósł na rachunek powodów opłatę w wysokości 10 tys. zł. Takiej samej opłaty nie uiściła jednak spółka PW (...), ani też jej następcą prawny, spółka (...).

Dowód:

- decyzja starosty (...) nr (...) z dnia 27.05.2016 r., w załączonych aktach administracyjnych o sygn. (...)A.6740.113.2016.AB, także k. 209 oraz 303,
- decyzja starosty (...) nr (...) z dnia 27.05.2016 r., sygn. (...)A.6740.112.2016.AB, k. 202, także k. 301,
- decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w C. nr (...) z dnia 29.07.2016 r., sygn. PINB.4321.29.2016.MK, k. 189, także k. 301 oraz k. 312
- decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w C. nr (...) z dnia 29.07.2016 r., sygn. PINB.4321.28.2016.MK, k. 192, także k. 300,
- dowód przelew bankowego z dnia 15.06.2016 r., k. 95, także k. 194.

Powodowie dnia 22 grudnia 2016 r. wystosowali do obu pozwanych przedsiębiorstw wezwania do zapłaty należnej im ich zdaniem kwoty wraz z odsetkami. Korespondencja ze spółką (...) trwała do drugiej połowy marca 2017 r., jednak nie przyniosła rozwiązania sytuacji. Przedsiębiorstwo PW (...) nie zareagowało na wezwanie w ogóle. Wobec tego strona powodowa zdecydowała się na skierowanie sprawy na drogę sądową.

Dowód:

- pisma strony powodowej z dni 22.12.2016 r., 12.01.2017 r., 23.02.2017 r., 20.03.2017 r., k. 40–47,
- pisma pozwanego (...) sp. z o.o. z dni 4.01.2017 r., 31.01.2017 r., 1.03.2017 r., k. 48–50.

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy oraz w mniejszym stopniu zeznań świadków oraz przesłuchania stron.

Wśród przedłożonych dokumentów znalazły się umowy pomiędzy powodami a PW S., wyciągi z ksiąg wieczystych, liczne dokumenty administracyjne. Wszystkie one tworzyły spójną, logiczną całość i co do zasady pozwalały na kompleksowe odtworzenie zdarzeń stanowiących ramy faktyczne rozpoznawanej sprawy. Z tego też względu, biorąc także pod uwagę fakt, że żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości przedstawionych pism, Sąd uznał złożone dokumenty za w pełni wiarygodne. Pewne wątpliwości Sądu budziła jedynie umowa przenosząca własność infrastruktury PW S. II na rzecz spółki (...).

Zeznania pięciorga świadków choć zazwyczaj wiarygodne, różniły się wyraźnie stopniem przydatności dla sprawy.

Zeznania świadka A. L., byłej prezes PW S. II w ocenie Sądu były w pełni wiarygodne, jednak bez większego znaczenia dla rozpoznawanej sprawy. Pamięć świadka na temat umowy podpisywanej z powodami była ograniczona, a ponadto dotyczyła stosunku prawnego ze spółką stanowiącą w tej sprawie co do zasady podmiot trzeci.

F. C., który był świadkiem zawierania przez powodów pierwotnej umowy najmu części nieruchomości w ocenie Sądu okazał się być w pełni wiarygodny, mimo iż w istocie jedyną okolicznością, co do której był w stanie udzielić informacji była wysokość ustalonej kwoty wynagrodzenia.

Zeznania świadka S. O. Sąd ocenił jako co do zasady wiarygodne. Świadek jako sąsiad powodów przez którego nieruchomość także biegnie infrastruktura elektrowni wiatrowej, znajduje się bowiem w podobnej do powodów sytuacji faktycznej. Niemniej jego wiedza na temat zdarzeń z udziałem państwa T. pochodziła niemal w całości od powoda M. T. (1).

Jako w pełni wiarygodne należało ocenić zeznania J. N., inżyniera prowadzącego w przeszłości projekty (...) i (...). Były one konkretne i rzeczowe. Jednocześnie należało mieć na względzie, że dostęp świadka do realizowanych inwestycji zakończył się wraz z ich sprzedażą przez spółki PW (...).

Jako wiarygodne jedynie w ograniczonym zakresie Sąd uznał zeznania świadka P. P., pełnomocnika pozwanego przedsiębiorstwa (...). Jego twierdzenia, jakoby S. nie wszedł w prawa PW S. w zakresie służebności przesyłu z uwagi na brak stosownej infrastruktury nie znalazły potwierdzenia w innych czynnościach dowodowych przeprowadzonych przed Sądem. Ponadto trzeba było mieć na uwadze, że świadek nie brał udziału w zawieraniu umów pomiędzy powodami a PW S., a do sprawy przystąpił wraz ze spółką (...).

Twierdzenia powoda M. T. (1) Sąd ocenił jako jedynie częściowo wiarygodne, a to z uwagi na fakt, że część jego zeznań stała w oczywistej sprzeczności z faktami ustalonymi ponad wszelką wątpliwość na podstawie w pełni wiarygodnych dokumentów. W ocenie Sądu nieścisłości te dotyczyły jednak nie samych ustaleń pomiędzy stronami czy faktów, których naocznym świadkiem był powód, ale kwestii formalnych i ich postrzegania przez powoda – liczby podpisanych umów oraz podstawy należnego powodom wynagrodzenia.

Jako w pełni wiarygodne należało ocenić zeznania powódki B. T., choć nie były one bardzo szczegółowe i dotyczyły co do zasady kwestii bezspornych.

Wyjaśnienia członka zarządu pozwanego przedsiębiorstwa (...) Sąd ocenił jako częściowo wiarygodne. Wskazywał on bowiem, iż całą infrastrukturę niezbędną do użytkowania elektrowni (...) nabył on spółki PW (...), co jednak nie znajduje potwierdzenia w dokumentacji administracyjnej tak dotyczącej udzielenia pozwolenia na budowę jak i pozwolenia na użytkowanie elektrowni wraz z infrastrukturą.

W niniejszej sprawie strona powodowa stała na stanowisku, że należność z tytułu wynagrodzenia za ustanowienie przez nią służebności przesyłu na rzecz PW S. nie została uregulowana ani przez to przedsiębiorstwo, ani przez drugiego z pozwanych, przedsiębiorstwo (...), które weszło w jego prawa w maju 2016 roku.

W ocenie pozwanego przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. nigdy nie stało się ono stroną służebności, przez co nie dotyczy go obowiązek zapłaty wynagrodzenia. Jak wielokrotnie podkreślano przedsiębiorstwo PW (...) nigdy nie wybudowało

na działkach powodów infrastruktury przesyłowej, w przeciwieństwie do PW S. II. Zgodnie z argumentacją (...) sp. z o.o. to właśnie od drugiej z wymienionych spółek nabyto własność urządzeń przesyłowych znajdujących się na nieruchomościach powodów. Obowiązek zapłaty wynagrodzenia z tytułu tych urządzeń dotyczył zatem PW S. II i ewentualnie jego następców, jednak wygasł on w czerwcu 2016 roku na skutek zapłaty odpowiedniej kwoty przez PW S. II.

W tym stanie rzeczy należało ustalić w pierwszej kolejności, czy na działkach powodów oprócz infrastruktury wybudowanej przez PW S. II znajduje się także ta wybudowana przez PW S..

W związku z inwestycją w gminie S. spółka PW (...) wzniosła dwie elektrownie wiatrowe, zaś kolejne trzy powstały nakładem PW S. II. Zgodnie ze złożoną do akt dokumentacją obie inwestycje zostały pozytywnie zaopiniowane, a następnie uzyskały pozwolenie na budowę tak samych turbin wiatrowych, jak i infrastruktury towarzyszącej (w przypadku PW S.: przyłącze elektroenergetyczne wykonane siecią kablową SN, wewnętrzne linie SN, sieć optotelekomunikacyjna i uzmiennienie oraz układ komunikacyjny). Zakres prac oraz ich umiejscowienie był zbliżony, choć nie zawsze tożsamy. Pomimo tego zarówno w pozwoleniu na budowę jak i w pozwoleniu na użytkowanie w przypadku obu inwestycji wskazano działki numer (...) należące do powodów.

Biorąc pod uwagę, że powodowie – wszak nie z własnej inicjatywy – zawarli stosowne umowy zarówno z pozwanym PW S., jak i PW S. II, uzasadnionym wydaje się twierdzenie, że inwestycja przewidywała wybudowanie na nieruchomościach powodów infrastruktury odprowadzających wytworzoną energię elektryczną ze wszystkich pięciu elektrowni. Na taki stan rzeczy wskazują zeznania świadka J. N., a po części także twierdzenia powoda M. T. (1), który w roku rozprawy wskazał, że przez jego nieruchomość przebiega pięć żył kabli. Ponadto zasady doświadczenia życiowego każą wyprowadzić stąd wnioski, że gdyby możliwe było stosowne podłączenie elektrowni obu powiązanych skądinąd podmiotów, nie zawierano by podwójnych umów notarialnych o tożsamych ustaleniach technicznych i geodezyjnych. Jako że zrealizowane inwestycje w niezmienionym zakresie zostały następnie dopuszczone do użytku – obie z elementami odnotowanymi na działkach (...) – w ocenie Sądu brak było podstaw do uznania, że na nieruchomościach powodów wybudowano wyłącznie infrastrukturę spółki PW (...).

Wprawdzie strona powodowa konsekwentnie zaprzeczała, aby na działce powodów znajdowała się jakakolwiek infrastruktura związana z inwestycją rozpoczętą przez PW S., jednak twierdzenia te stoją w oczywistej sprzeczności z znajdującymi się w aktach decyzjami administracyjnymi. Zgodnie z art. 244 § 1 kpc dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z decyzji administracyjnych wynika jednoznacznie, iż dopuszczona została do użytkowania inwestycja zrealizowana na podstawie projektu budowlanego kilkakrotnie zmienianego zatwierdzonego dla Parku (...) sp. z o.o. a następnie przeniesionego na rzecz (...) sp. z o.o. i w jej treści wprost wskazano, iż infrastruktura towarzysząca wolnostojącym elektrowniom wiatrowym znajduje się na działkach powodów. Nie sposób przyjąć w tej sytuacji, że żadnych urządzeń związanych z pierwotnie planowaną inwestycją PW S., którą przejęła spółka (...) na nieruchomości powodów nie ma.

Podkreślić należy, że jeżeli pozwany uważał, że decyzje administracyjne niezgodnie z rzeczywistością stwierdzały powyżej opisane fakty, to na zasadzie opisanej w art. 6 k.c. ciężar dowiedzenia, jakoby dokumentacja administracyjna została sporządzona przy nieprawidłowym oznaczeniu działek, albo też, że fizycznie na nieruchomości powodów nie znajduje się żadna infrastruktura, która została dopuszczona do użytkowania, spoczywał na pozwanym przedsiębiorstwie (...).

Bezspornym jest, że pozwanemu przedsiębiorstwu PW (...) przysługiwała służebność przesyłu w stosunku do nieruchomości stanowiących własność powodów. Zgodnie zaś z treścią art. 305³ k.c. „służebność przesyłu przechodzi na nabywcę przedsiębiorstwa lub nabywcę urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1”. Przepis ten nie budzi wątpliwości interpretacyjnych. Wśród autorów wskazuje się, że „nabywca urządzeń jest następcą prawnym zbywcy w zakresie ustanowionej już wierzytelności przesyłu” i to niezależnie od późniejszego statusu zbywcy uprawnień (E. Gniewek w: „Kodeks cywilny. Komentarz” pod red. E. Gniewka oraz P. Machnikowskiego, C.H. Beck, 2017; także Z. Gołba

„Służebności gruntowe, drogowe, osobiste i przesyłu”, Lexis Nexis, 2016). W podobnym tonie wypowiada się B. L., argumentując, że „od momentu wybudowania urządzeń [...] lub nabycia ich własności przez przedsiębiorcę uprawnionego z tytułu służebności przesyłu, staje się ona prawem związanym z własnością takich urządzeń” („Kodeks cywilny. Komentarz” pod red. K. Osajdy, C.H. Beck, 2018).

W istocie nie wiadomo, kto tę infrastrukturę wybudował: pierwotny czy kolejny uprawniony z tytułu służebności i na mocy jakiej umowy podmioty te przeniosły między sobą prawo do urządzeń przesyłowych, jednak na podstawie dowodów przedstawionych przez powodów – a podkreślić należy, iż ich możliwości były w tym zakresie ograniczone, wobec oświadczenia o wejściu przez S. w prawa i obowiązki PW S. oraz ustaleniu, że na działkach powodów znajduje się infrastruktura przynależna do dwóch wolnostojących elektrowni wiatrowych użytkowana przez (...) sp. z o.o. Sąd uznał, iż prawa i obowiązki wynikające z umowy służebności przesyłu przeszły na (...) sp. z o.o.

Następnie należało ustalić, czy pozwane przedsiębiorstwo (...) może odpowiadać za zobowiązania de facto zaciągnięte przez inny podmiot – zawierający umowę o ustanowienie służebności i ustalający z powodami wynagrodzenie za ustanowienie służebności.

Zgodnie z art. 305¹ k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia przesyłowe prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać z nieruchomości w ograniczonym zakresie zgodnie z przeznaczeniem urządzeń. Definicja ta wraz z art. 305² § 2 („właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia”) wskazuje, że odpłatność jest integralną częścią służebności – istotą stosunku prawnego jest w tym przypadku po stronie przedsiębiorcy prawo do korzystania z nieruchomości za stosowną opłatą (jeżeli ta została ustalona), po stronie właściciela nieruchomości zaś obowiązek znoszenia tego stanu. W doktrynie wskazuje się, że odpłatność ustanowienia służebności należy uznać za zasadę, od której odstępstwa wynikają ze specyficznej sytuacji faktycznej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2013 r., sygn. V CSK 471/12, także postanowienie SN z tego samego dnia, sygn. V CSK 491/12, podobnie B. Rakoczy, „Służebność przesyłu w praktyce”, Lexis Nexis, Warszawa 2012, s. 91).

Odmienne stanowisko odnoszące się do tego problemu przedstawiła M. B.-S. („Korzystanie z nieruchomości przez przedsiębiorców przesyłowych – właścicieli urządzeń przesyłowych”, W. K., 2015). Wskazywała ona, że „nie ma podstaw do traktowania zobowiązania do zapłaty [...] wynagrodzenia za obligację realną, wobec braku wyraźnego przepisu tak stanowiącego”. Dalej autorka ta wywodziła, że nawet w przypadku dopuszczenia okresowości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, wobec nierealnego charakteru zobowiązania, nawet w przypadku zbycia służebności obciążałoby ono zbywcę. W ocenie autorki w tak zakreślonej sytuacji dla uznania odpowiedzialności finansowej nabywcy urządzeń niezbędne byłoby formalne przystąpienie przez niego do długu na mocy art. 519 i n. k.c.

W ocenie Sądu powyższe argumenty nie są trafne, jako że rozpoznawane łącznie przepisy dotyczące służebności przesyłu w sposób dostateczny statuują kwestię potencjalnej odpłatności takiego stosunku prawnego. Tym samym Sąd stanął na stanowisku, że spełniony został warunek ustawowej podstawy obligacji realnej, jaki postulowano chociażby w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2009 r. (sygn. II CSK 470/08). Z tego też względu w ocenie Sądu nieuzasadnione jest wymaganie zawarcia przez nabywcę urządzeń przesyłowych dodatkowej umowy, w której przejmowałby on dług zbywcy, dla możliwości domagania się od nabywcy służebności nieuiszczonego wcześniej przez pierwotnego uprawnionego wynagrodzenia.

Podsumowując, w ocenie Sądu strona powodowa w sposób dostateczny udowodniła realizację inwestycji zakładającej budowę dwóch zestawów urządzeń przesyłowych przez nieruchomości powodów. Odmienne twierdzenia strony pozwanej nie zostały poparte w zasadzie żadnymi dowodami mogącymi jednoznacznie świadczyć za inną hipotezę. Tym samym Sąd doszedł do przekonania, że służebność przesyłu przeszła na (...) sp. z o.o. wraz z obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia, z uwagi uznania opłaty za jeden z istotnych elementów służebności przesyłu i uznania, że wynagrodzenie to ma w rzeczywistości charakter obligacji realnej.

Z uwagi na fakt, iż zobowiązanie przedsiębiorstwa Park (...) sp. z o.o. wynika wprost z umowy, zaś obligacja (...) sp. z o.o. z przywołanych przepisów ustawowych, Sąd nie doszukał się podstaw do zastosowania w niniejszym przypadku solidarnej odpowiedzialności dłużników w myśl art. 369 k.c. czy, jak dowodził pełnomocnik strony powodowej, art. 55⁴ k.c. Dlatego też należało uznać, że pomiędzy współpozwanymi wystąpiła w niniejszej sprawie relacja odpowiedzialności in solidum („solidarność niewłaściwa”).

Sąd nie uwzględnił powództwa w zakresie odsetek, uznając, że nie ma podstaw do domagania się ich od spółki (...) od dnia 13 stycznia 2015 r. – jak wskazano w pozwie – chociażby z uwagi na fakt, że podmiot ten wszedł w prawa i obowiązki PW S. z dniem 4 maja 2016 r. Biorąc pod uwagę fakt, że pierwsze udowodnione wezwanie do zapłaty skierowane do spółki (...) nosi datę 22 grudnia 2016 r., zaś reakcja przedsiębiorstwa datowana jest na dzień 4 stycznia 2017 r., Sąd przyjął tę ostatnią datę jako dzień od którego pozwane przedsiębiorstwo miało pełną wiedzę o istnieniu zobowiązania względem powodów. Dlatego też to ten dzień należało uznać za początek okresu naliczania odsetek za opóźnienie.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania i zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2117 zł.

Pomimo nie wskazania tego w treści wyroku, w zakresie kwoty 1292 zł, co do której uprawomocnił się nakaz zapłaty z dnia 3 sierpnia 2017 r. (...) sp. z o.o. winna odpowiadać z Parkiem (...) sp. z o.o. również in solidum. Na kwotę tą składa się wynagrodzenie pełnomocnika w postępowaniu upominawczym w kwocie 1200 zł, 75 zł opłaty sądowej i 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Kwota 225 zł opłaty sądowej została zwrócona powodom. Pozwany (...) sp. z o.o. odpowiada samodzielnie w tym procesie wobec powodów co do kwoty 600 zł – różnicy pomiędzy należnym pełnomocnikowi wynagrodzeniem w postępowaniu upominawczym i postępowaniu zwykłym.

SSR Katarzyna Malinowska